

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת עירובין

פרשת בלק דפים ק - קה

דרך ישרה תמצית הדף

לדף ק

*השתמשות באילן וביורדים. *ירידה אם עלה. *אילן יבש. *עשבים. *תשמיש.

א. איסור השתמשות באילן שייך בשרשי אילן היוצאים למעלה משלשה טפחים אבל למטה מג"ט שרי, ובצדדין שעולים ואח"כ יורדים רבה שרי דהו בקרקע ורב ששת אסר כיון דאתו מכח איסור. והמקרים שנחלקו 1. שרשי אילן, שמגולה מארבע רוחות. 2. אילן שיוצא מחריץ שמגולה משתי רוחות. 3. היוצא מקרן זוית שרק רוח אחת מגולה. 4. אף אילן היוצא מארובה, וקמ"ל דאפ"ה רב ששת אסר ולא קאמר ביתא כמאן דמליא.

ב. באילן ובהמה אסור לעלות להתלות להשען בשבת וכן אסור לעלות מע"ש ולהשאר, ואם עלה פליגי אי ירד או לא. ופלוגתייהו 1. עלה מבעו"י מותר ומשחשיכה אסור. 2. שוגג ירד ובמיד אסור. 3. נחלקו האם קנסו שוגג אטו מויד. 4. גבי זבחים הניתנין במתן ארבע שנתערבו בניתנין אחת פליגי האם יוסיף או יגרע, להו"א נחלקו במחלוקת זו, ודחי דר"א הכא יאסור לרדת כיון דלא קעביד מצוה, ולרבי יהושע דווקא התם אמרינן שב ואל תעשה משא"כ הכא דאכתי בעודו למעלה עובר איסור.

ג. מקשינן סתירה בדין השתמשות באילן יבש, ומתריצין 1. להו"א בגזעו מחליף, ודחי דזה אינו יבש. 2. למסקנא שרי בקיץ ובאילן שאין עליו פירות או ענפים.

ד. מקשינן סתירה גבי הליכה ע"ג עשבים, ותריצין דשרי 1. יבשים. 2. לחים בחורף. 3. עם נעלים. 4. נעלים ללא עוקצים. 5. עשב קצר.

ה. סוגיית תשמיש 1. אין ברגלים חוטא: מי שמהלך ע"ג עשבים או הכופה את אשתו לדבר מצוה, או שבועל ושונה שלא מדעתה, אבל מדעתה זוכה לבנים זכרים. 2. אשה שתובעת את בעלה זוכה לבנים נבונים, וה"מ בארצווי אבל בפה אסור. 3. אם לא ניתנה תורה היינו לומדים דרך ארץ מבע"ח: צניעות מחתול, גול מנמלה, עריות מיונה, ודרך ארץ מתרנגול שמפייס ואח"כ בועל.

ו. קללות חוה 1. דם נדה. 2. דם בתולים. 3. צער גידול בנים. 4. צער עיבור. 5. צער לידה. 6. משתוקקת לבעלה כאשר יוצא לדרך. 7. תובעת רק בלב. 8. כיסוי ראש כאבל. 9. מנודה מכל אדם, להו"א ביחוד ולמסקנא דאסירא לבי תרי. 10. חבושה בבית האסורין. 11. מגדלת שיער. 12. יושבת ומשתנת, ולאידך הוי שבח כפירדה. 13. נעשית כר לבעלה.

לדף קא

*דלתות גרועות. *טובם כחדק. *מפתח בכרמלית.

א. דלתות גרועות 1. דלת שבמוקצה נועלים אם גבוהה מן הארץ. 2. נגרר שרי בדלת ומחצלת, לאביי כשיש ציר ולרבא סגי כשהיה ציר. 3. חבילי קוצים העשויים לפירצה, בעי קשור ותלוי. 4. דלת אלמנה נגררת אסורה, וזהו שיש לה חד שיפא או שאין לה בריחים.

ב. ביאור טובס כחדק 1. למינא לומר שהטובים משולים כקוצים. 2. לר"י בן חנניה הטובים מגינים כמו שקוצים מגינים על פרצה. 3. שמהדקין את הרשעים לגהנום.

ג. פתיחת דלת מרשות לרשות ע"י מפתח 1. ר"מ בעי מחיצה עשרה טפחים, ורבנן מייתו מזה דפתחו חנויות בשוק של ירושלים והוי אחר שנפרצו החומות דהויא רה"ר, ור"מ להו"א פליג אף בכרמלית דאיירי בגינה נמי, וחזר בו ושרי ליתן באסקופה בכרמלית. 2. נחלקו בפתיחת מנעול בכרמלית ואיירי שיש לחוק לארבעה טפחים, ור"מ לשיטתו דקסבר חוקקין להשלים והוי רה"י, וכן שמעינן מהברייתא דמותר לכתף במקום פטור מדשרי ליתן בחלון.

לדף קב

*נגר בשבת. *אהל. *החזרת ציר. *רטיה. *קושרין נימא.

א. טלטול ונעילה בנגר בשבת 1. אם יש בראשו גלוסטרא פליגי אי חשיב ככלי, ובניטל באגדו שרי לכו"ע. 2. נגר קשור ותלוי, לרבנן שרי רק במקדש ולר"י שרי גם במדינה. 3. מונח דשומטו ומניחו, לרבנן אסור לגמרי ולר"י שרי רק במקדש. 4. פסקינן כר"י דנגרר שרי דווקא אם תלוי בדלת, ושרי בניטל באגדו אף שתלוי בעברא דדשא. 5. נקשר בגמי לא חשוב קשור. 6. נקמו שנפחת ומגיע לקרקע, פליגי אי שרי או שאסור דמחזי כבונה. 7. עשה לו בית שרי אף באינו קשור דיש עליו תורת כלי, ולכן שרי לטלטל לדלת קורה או מכתשת כבדים.

ב. דיני אהל 1. כיפי שבספינה שרי לפרוס עליהם מחצלת אם רחבין טפח או שאין ביניהם שלשה טפחים. 2. דכרי דרב הונא, בע"ש שייר טפח וביום פרס עליהם מחצלת דשרי להוסיף על אהל עראי. 3. כילת חתנים מותר לפרקה ולנטותה, וזה אם אין טפח בגגה ולא פחות משלשה טפחים לגגה ואין בשיפועה טפח. 4. סיניא שרי והיינו כובע, והאיסור להו"א כשיש בו טפח וקשיא מגלימא ולמסקנא כשאינו מהודק.

ג. החזרת ציר בשבת 1. תחתון, לחכמים מחזירין רק במקדש ולר"י אף במדינה. 2. עליון, לרבנן אסור לגמרי ולר"י שרי רק במקדש. 3. בבור ודות חייב חטאת. 4. בכלי, תחתון במקדש מחזירין ובמדינה דוחקין, ועליון אסור שמא יתקע.

ד. רטיה בתחילה אסור ונפלה שרי במקדש, ובפירשה לת"ק מחזירין ולר"י דוחקין. ובמאי פליגי 1. לר"ח בקרקע אסור לכו"ע והמח' בנפל ע"ג כלי. 2. לרב אשי נפל ע"ג כלי שרי לכו"ע ופליגי בנפל ע"ג קרקע.

ה. קושרין נימא של כלי שיר במקדש ודוקא שנקרעה אבל בתחילה אסור, ומקשינן מברייתא דשרי רק עניבה. ותרצינן 1. ר"א שרי במכשירין, ודחי א"כ אף יקשור לכתחילה. 2. כרבנן דעניבה לאו קשירה, ודחי אי סברי כר"א שרי בכל גוני. 3. דעת ר"ש דעונב. 4. מן הצד סגי בעניבה. 5. בנקרע באמצע פליגי אי עונב דגזרינן אטו מן הצד.

לדף קג

*יבלת במקדש ופסח ושנוי לר"א. *גמי לכהן.

א. חותכין יבלת במקדש ביד ולא בכלי, ומקשינן דגבי פסח אמרינן דחתיכת יבלתו לא דוחה שבת ורק לר"א דוחה. ומתרצינן 1. תרווייהו בלחה, ביד דוחה ובכלי לא דוחה, אבל ביבשה קסבר דשרי. 2. תרווייהו ביד ויבשה דוחה אבל בכלי תנן דאסור, וקשיא דאמרינן דהכא הוי שבות ולא דאורייתא. 3. תרווייהו ביד, והתירו שבות רק במקדש ולא במדינה, ואמרינן דבנתגלגל הספר שרי להביאו אצלו באיסקופת כרמלית ובגלל שאיגודו בידו, ושרי ליתן פסח בתנור עם חשיכה ולא גזרינן שמא יחתה דבני חבורה זריזין ולאידך רק כהנים הוו זריזין. 4. אתי כר"א דמכשירי מצוה דוחין שבת, ומודה שצריך לשנות כמה שיכול כדלקמן.

ב. אשכחן דלר"א צריך לשנות גבי יבלת לכהן דחבירו נוטלה בשיניו 1. אתי כר"א דלרבנן בכל גווני הוי שבות, וש"מ דלר"א נמי יש לשנות. 2. דחי דאתי כרבנן ואיירי דעלתה בגבו, ואמרינן א"כ לימא דנוטל ביד ונפשוט דבכלי חייב לכו"ע. 3. למסקנא אתי כר"א וגזר יד אטו כלי כיון דמיקל במכשירין, אבל לרבנן היה צריך ליטול ביד.

ג. כהן שלקה באצבעו שרי לכרוך גמי, ובמה איירי 1. לל"ק פליגי אי צלצול שלא במקום בגדים הוי יתור בגדים, ולא הוי חציצה דאיירי בשמאל או שלא במקום עבודה. 2. לל"ב דעת רבי יוחנן דשלש אצבעות הוו חציצה, והמשנה נקטה גמי ולא צלצול לאשמועינן דגמי מרפא.

ל דף קד

*נתינה בקרקע. *אולודי קלא. *שרץ במקדש וטהרה.

א. נתינה ע"ג קרקע 1. נתנו ע"ג הכבש מלח כדי שלא יחליקו, וא"א לבטלו דהוי מוסיף על הבנין, ולכן המיקום להו"א בהולכת איברים ולמסקנא להולכת עצים למערכה שאינה עבודה. 2. תבן בחצר שרי לרדות, ורק בשולי קופה.

ב. נחלקו האם כל אולודי קלא אסור או דוקא קול שיר, והשמועות 1. האיסור במיארק לבריא, להו"א השמעת קול שרוצה לקום, ודחי שרוצה לישון ע"י ששומע קול זמזומי. 2. שומר פירות אסור לספק בידו, אמרינן משום שמא יטול צרור. 3. אסור לשחק באגוזים, משום אשווי גומות. 4. מילוי מים בגלגל אסור כיון שמלאו לגינותם או לפשתנם, ושרי רק במקדש דהוי מנהג אבותיהם, וכן שרי למלא ביו"ט מבאר הקר של מים חיים.

ג. הוצאת שרץ שנמצא במקדש, לר"י בן ברוקה בהמינו כדי שלא לשהות טומאה ולרבי יהודה בצבת עץ שלא לרבות טומאה, ואמרינן שהמכניס שרץ למקדש פטור דלית ליה טהרה במקוה. והשמועות 1. א"צ להוציא מהעזרה כלי חרס ואמרינן דהטעם משום שאין לו טהרה, ודחי כיון דלא נעשה אב הטומאה. 2. מח' תנאים בהוצאת שרץ מהמקדש פליגי בחיוב המכניס, ודחי דלכו"ע חייב פליגי אי עדיף שהויי טומאה או אפושי טומאה. 3. מחלוקת תנאים האם מציאין שרץ רק מהעזרה או אף מהלשכות, ודחי דלכו"ע חייב ונחלקו לגבי מיקום ההוצאה מהא דאישתני מכהנים ללוויים אי ש"מ דאין טומאה בעזרה או שהשתמשו בלוויים כיון דאפשר.

ל דף קה

*עדיפות לתקן במקדש. *מ"ט ר"ש שרי.

א. סדר העדיפות לתקן במקדש 1. מצוה בכהנים, לויים ישראלים ואח"כ טמאין. 2. לרב כהנא: כהנים תמימין, בעלי מומין, טמאין, ולבסוף ישראלים. 3. אם יש בעל מום או טמא, פליגי האם עדיף טמא דאישתרי בצבור, או בעל מום דהא שרי באכילת קדשים.

ב. דברי רבי שמעון בסיום המשנה 1. מי שהחשיך חוץ לתחום ט"ו אמה יכנס, ומשלך התיירו שאין המשוחות ממצין המדות. 2. בנימא קסבר עונבה, דבקשירה יכול לבא לידי חיוב חטאת משא"כ עניבה לכן שרי.

הלכן עלך פרה עשיני וסליקא לה מסכת עירובין!

שאלות לחזרה ושינון

ל דף קא

ל דף ק

א. דלתות גרועות (4)	א. המח' בשרשי אילן שיוורדים, והמקרים שנחלקו (4)
ב. ביאור טובם כחדק (3)	ב. המח' בעלה באילן האם ירד, ובמאי פליגי (4)
ג. פתיחת דלת מרשות לרשות ע"י מפתח (2)	ג. יישוב הסתירה בהשתמשות באילן יבש (2)
ל דף קב	ד. יישוב הסתירה בהליכה ע"ג עשבים (5)
א. טלטול ונעילה בנגר בשבת (7)	ה. סוגיית תשמיש (3)
ב. דיני אהל בשבת (4)	ו. קללות חוה (13)

- א. דיני נתינה ע"ג קרקע (2)
 - ב. המח' באולודי קלא בשבת שלא בדרך שיר, והשמועות (4)
 - ג. המח' בהוצאת שרץ מהמקדש, והשמועות בדבר שאין לו טהרה במקוה (3)
 - ד. סדר העדיפויות בתיקון במקדש (3)
 - ה. דברי רבי שמעון מ"ט שרי (2)
- הדרן עלך מסכתא עירובין!

- א. החזרת ציר בשבת (4)
- ב. דין רטיה שנפלה והמח' בפירשה ובמאי פליגי (2)
- ג. הקושיא בקשירת נימא או רק בעניבה, והתירוצים (5)
- ד. הקושיא בחתיכת יבלת מפסח, והתירוצים (4)
- ה. השמועות אם לר"א צריך לשנות בחתיכת יבלת (3)
- ו. כהן שלקה באצבעו כורך גמי, במאי איירי (2)

יצאן לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

 מנחות	 בבא קמא	 ברכות עם מחודדן בפ"ד.
 חולין	 בבא מציעא	 שבת מהדורה חדשה.
 בכורות עם הקדמות ומושגים	 בבא בתרא א-ב	 עירובין
 ערכין-תמורה	 סנהדרין א-ב עם "יש סדר	 סוכה
 כריתות-מעילה	 מכות שבועות לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	 מגילה-פורים עם מדרש,
 נדה	 עבודה זרה הוריות עם	 גיטין תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	 זבחים מחודדן בפ"ד	 קידושין עם תורתך שעשועי,
		 סימני הדף, ותוספתא

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תורה תמידי - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי זון ישוה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~37~

המערכת